

A ESCULTURA RENACENTISTA ITALIANA

CARACTERES XERAIS DA ESCULTURA DO RENACEMENTO

A escultura do XV vai ser unha mestura entre o clásico e o naturalismo gótico. Os inicios da escultura están vinculados á cidade de Florencia e á actividade artística intensa que alí se realizaba á comezos do Quattrocento, como as obras do Baptisterio e a Catedral. Entre os trazos xerais podemos sinalar:

- ✓ O material preferido vai ser o mármore e o bronce
- ✓ Soen ser esculturas de vulto redondo e relevos, estes coa técnica do schiacciato, relevo pictórico de planos finísimos.
- ✓ Agora a escultura independízase da arquitectura
- ✓ Interese polo ser humano, polo corpo e pola expresividade
- ✓ Uso de esquemas xeométricos sinxelos
- ✓ Retoman o tema dos monumentos ecuestres

As portas do Baptisterio de Florencia son o lugar onde se incia escultura renacentista ao inspirarse nas fontes clásicas (corpos espidos, naturalismo da paisaxe...)

OBRA: *David*

AUTOR: *Donatello*

CRONOLOXÍA: *1447 (1ª metade do XV)*

ESTILO: *Escultura renacentista do Quattrocento italiano*

DIMENSIÓNS: *1,58 m.*

MATERIAL: *Bronce.*

UBICACIÓN: *Museo do Bargello, Florencia.*

A obra a comentar pertence ao escultor Donatello, principal representante do Quattrocento. Un iniciador da escultura do Renacemento. É unha obra novidosa e revolucionaria.

Donatello caracterízase por:

- ✓ **Abandona os modelos góticos e libera á escultura** das limitacións da arquitectura.
- ✓ Céntrase na a figura humanada todas as idades. Foi o **primeiro en realizar un espido**
- ✓ Realiza **esculturas de vulto redondo e estatuas ecuestres**
- ✓ Todas as súas obras **estiveron influenciadas polos clásicos gregos e romanos** pero as súas figuras femininas son Virxes, os seus putti alaban a Deus (é dicir relixiosas)....
- ✓ **Influirá en artistas como Miguelanxo.**

Esta obra pertence á súa etapa inicial. Foi encargada por Cosme de Medici. A importancia desta obra é que se trata da **primeira figura espida e de tamaño natural, fundida en bronce desde a Antigüidade o que supón a recuperación da técnica da cera perdida.**

Tema

É un **tema relixioso: o personaxe bíblico do David**, un dos temas preferidos dos escultores florentinos polo **seu significado alegórico: a vitoria da razón sobre a forza**. Este tema encaixaba moi ben coas situacións de inestabilidade política que se viviron en Florencia nestes séculos XV e XVI (Médicis, Savonarola, invasións...).

Representa o tema bíblico segundo o cal David, que era un pastor de Belén, venceu ao xigante filisteo Goliat ao mandarlle unha pedra e rematalo coa espada. Segundo a Biblia cando o rei David era novo e coidaba un rabaño de ovellas, ofreceuse ao rei de Israel, Saúl, para aceptar o desafío do xigante filisteo Goliat. O xove David armado tan só cun tiracroios conseguiu matar ao seu adversario, lanzázzolle unha pedra e logo cortándolle a cabeza.

Como o representa??

- Aparece como unha **escultura exenta de vulto redondo**
- Representa a David no **momento inmediatamente posterior a dar morte a Goliat.**
- Un **xove adolescente de pé e espido**, con aire pensativo,
- Leva sobre as **longas quedellas un sombreiro de campesiño da Toscana adornado con follas**
- **Nunha man a espada**, estendida, **e na outra, dobrada, a honda** coa que derrotou ao inimigo
- Calzado cunhas **botas que lle chegan ata os xeonllos como única vestimenta.**
- O **peso do corpo descansa na perna dereita**, que soporta firmemente o peso do corpo ergueito mentres que **a esquerda descansa sobre a cabeza de Goliat. (suave contraposto)**
- A súa base é circular e representa unha coroa de loureiro sobre a que descansa a cabeza decapitada de Goliat.
- **Goliat leva na cabeza un casco que fai referencia aos Duques de Milán, inimigos de Florencia**

Composición

Podemos falar dunha **composición pechada**. A obra encargouse para ser colocada sobre un pedestal no centro do Pazo Médici e para servista desde diferentes puntos de vista, aínda que **predomina a visión frontal.**

Novidades

- ✓ Con esta obra **Donatello libera definitivamente a escultura do marco arquitectónico** e opta neste tema de David por **presentalo coma un heroe** e non como era habitual na Idade Media, como un rei
- ✓ **Rostro sereno e actitude é de calma, de indolencia.**
- ✓ Donatello representa a un adolescente cun **suave modelado da superficie do bronce que contrasta coas formas máis rugosas de Goliat.**

Todo o anterior **é moi clásico** (anatomía, actitude serena, a suavidade do modelado, contrapposto...) pero quizás **na anatomía o resultado é un tanto andróxino cun escaso volume muscular, case feminino.** Tamén a sensualidade do corpo faino moi diferente a dos atletas gregos

Significado

Podemos ver que aínda que é un tema relixioso **poder ter unha significación política xa que David simboliza o poder da intelixencia sobre a forza bruta que é Goliat.**

Conclusión

Por todo o anterior... a utilización do nú, as proporcións clásicas, polo contrapposto, a utilización do bronce como material e pola súa idealizada beleza, o David de Donatello está considerado como **a máis clásica das súas obras.** Resulta unha **obra chea de gracia e dozura, cunha ambigua e ideal beleza moi conectada á corte dos Medicis.**

Carece do dramatismo, da forza interior das outras como Habacuc ou a Magdalena

OBRA: *Condottiero Gattamelatta*

AUTOR: *Donatello*

CRONOLOXÍA: *1447 (1ª metade XV)*

ESTILO: *Escultura renacentista do Quattrocento italiano*

DIMENSIÓN: *3,40 m.*

MATERIAL: *Bronce.*

UBICACIÓN: *Diante da Basílica de San Antonio de Padua.*

A obra a comentar é unha estatua ecuestre, unha escultura exenta, de vulto redondo. É o primeiro retrato ecuestre escultórico que se fai desde a Antigüidade. En honor dun guerreiro do mundo moderno que está inspirado, probablemente, na do emperador Marco Aurelio de Roma (non fora fundida ao confundila coa do emperador Constantino, promotor da Edicto de Milán)

Tema

Representa a Erasmo de Narni, un afamado condottiero (xefe de exército mercenario) da República de Venecia que morreu en Padua. É un monumento conmemorativo-funerario, pensado para ser tumba (os seus restos non repousan nel senón na inmediata basílica de San Antonio). Para a parte superior deseña unha estatua ecuestre ao estilo romano.

Material

Está fundida en bronce oco, como as antigas estatuas de emperadores romanos

Como o representa?

- Como un personaxe a cabalo que avanza, mirando ao fronte.
- Relaxado, sereno.
- Cabeza descuberta
- Nunha man o bastón de mando (a bengala, emblema dos xenerais) e no cinto unha espada.
- Leva coraza romana, cunha gorgona alada no seu centro.
- Vai sobre un magnífico cabalo, inspirado nos de San Marcos de Venecia.
- Está elevado sobre pedestal, con portas que dan entrada ao sepulcro.

Composición

É pechada, e usa unha bola para apoiar a pata do animal e así acadar estabilidade. **O resultado é de gran equilibrio**. Para conseguilo establece tres liñas compositivas:

- ✓ A liña vertical do guerreiro sobre o cabalo
- ✓ A liña diagonal marcada pola bengala e espada
- ✓ A liña horizontal que indica o movemento cara diante

Os límites son curvos: a grupa do cabalo, o rabo e o pescozo. Estas curvas contribúen a dar sensación de movemento lento e ondulante do animal.

Está concibida para ser vista desde todos os puntos de vista.

Expresión: Ten un rostro dun home entrado en anos, un retrato realista inspirado nos retratos romanos, aínda que non necesariamente é un retrato exacto das faccións do condottiero. É expresión serena. A serenidade do xinete e mailo cabalo son típicas do Quattrocento. Hai tamén unha certo retrato psicolóxico xa que nos está a indicar, coa calma de todo o conxunto, que a través da intelixencia era como Gattamelatta obtiña o seu éxito.

Conclusión

- ✓ Obra importante, resume as características de Donatello.
- ✓ Obra de gran perfección técnica.
- ✓ Supón unha recuperación do gusto polas obras públicas urbanas.
- ✓ Tamén podemos ver nela a valoración do individual no Renacemento: a glorificación do representado. Foi unha obra moi imitada xa que serviu de modelo a Verrochio para o Condottiero Colleoni e outras posteriores.

LER:

Unha das novidades que se produciron na escultura renacentista italiana do século XV foi o emprego dun tipo de retrato que non se utilizaba dende a época romana. Trátase da representación ecuestre dos denominados condottieros. Con esta palabra solía designarse a un personaxe militar de rango elevado, que actuaba como mercenario ao servizo dunha determinada cidade, poñéndose á fronte das tropas reclutadas. Verdadeiros señores da guerra, os condottieros foron un produto dos séculos baixomedievais, que proliferaron sobre todo na Italia do século XV, dada a atomización do espazo político. Frecuentemente membros de familias da nobreza, algúns deles alcanzaron fama e honores e mereceron que fosen representados nesas monumentais retratos.